Analyysi

Ulkomaanmaksut ovat nopeutuneet, mutta vanhat haasteet eivät ole poistuneet

Raha ja maksaminen, Digitalisaatio | 09.10.2026 | Pasi Miettinen, Tatu Räsänen

KIRJOITTAJAT

Pasi Miettinen
Vanhempi ekonomisti

Tatu Räsänen
Ekonomisti

Rajat ylittävässä maksamisessa on nähty viime vuosina asteittaisia edistysaskelia. Varsinaista läpimurtoa ei ole kuitenkaan tapahtunut ja haasteet ovat säilyneet samoina. G20-maiden alainen vakausneuvosto on suosittanut jatkamaan työtä rajat ylittävälle maksamiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Tässä artikkelissa käsitellään rajat ylittävän maksamisen kehitystä ja esitellään Suomen Pankin tekemää kyselytutkimusta, jossa yrityksiltä kysyttiin rajat ylittävästä maksamisesta, maksamisen innovaatioista ja maksamiseen liittyvistä uhkatekijöistä.

Lue tekoälyn avulla luotu tiivistelmä

- Ulkomaanmaksujen kehittäminen keskittyy maksujen nopeuteen, kustannuksiin ja läpinäkyvyyteen. SEPA-maksut ovat esimerkki reaaliaikaisista ja edullisista ratkaisuista.
- Suomalaisyritykset ovat tyytyväisiä SEPA-maksuihin, mutta ulkomaanmaksuissa SEPA-alueen ulkopuolella kaivataan kehitystä esimerkiksi maksuajan ja läpinäkyvyyden osalta.
- Innovaatiot, kuten reaaliaikaiset maksut ja tekoälyn kaltaiset teknologinen kehitys, voivat tehostaa kansainvälisiä maksuprosesseja. Uhkina nähdään maksupetokset, kyberuhat ja geopoliittinen epävarmuus.

Johdanto

Ulkomaanmaksujen kehittäminen on noussut viime vuosina merkittäväksi teemaksi. Erityistä huomiota on kiinnitetty rajat ylittävien maksujen nopeuteen, kustannuksiin, läpinäkyvyyteen ja saatavuuteen. Digitalisaatio ja uudet teknologiat muuttavat osaltaan rajat ylittävää maksamista. Esikuvana rajat ylittävän maksamisen kehittämiselle on toiminut erityisesti yhtenäinen euromaksualue (SEPA), jossa maksut välittyvät nykyisin lähes reaaliajassa ja huomattavasti aiempaa pienemmillä kustannuksilla.

Kansainväliset rahoitusviranomaiset ja monet yksityiset toimijat ovat olleet aloitteellisia sujuvamman ja kohtuuhintaisen rajat ylittävien maksujen prosessoinnin tavoittelussa[1]. Parantaakseen rajat ylittävän maksamisen tehokkuutta G20-maiden alainen vakausneuvosto (Financial Stability Board, FSB) julkaisi vuonna 2021 viidestä painopistealueesta koostuvan etenemissuunnitelman, jonka pyrkimyksenä on, että rajat ylittävien maksujen esteet olisi tämän vuosikymmenen loppupuolella suurelta osin poistettu. Lokakuussa 2025 julkaistu seurantaraportti ottaa kantaa siihen, kuinka hyvin rajat ylittävien maksujen tehostamisessa on edistytty.[2]

Edistääkseen luotettavia ja tehokkaita maksujärjestelmiä Suomen Pankki seuraa aktiivisesti rajat ylittävän maksamisen tilaa Suomessa[3]. Suomen Pankki toteutti vuonna 2026 yritysten välisen maksamisen (B2B) kyselytutkimuksen parantaakseen näkymäänsä rajat ylittävän maksamisen nykytilaan ja kehitystarpeisiin[4].

Kirjeenvaihtajapankeilla on keskeinen rooli rajat ylittävässä maksamisessa

Kirjeenvaihtajapankkiverkostot ovat perinteisesti mahdollistaneet rajat ylittävän maksamisen silloin, kun maksajan ja maksunsaajan pankit eivät ole saman maksujärjestelmän piirissä. Tässä järjestelyssä pankit sopivat maksujen välityksestä keskenään ilman keskitettyä maksujen selvityskeskusta. Toimintamalli on johtanut monivaiheisiin maksuketjuihin, jonka vuoksi kansainväliset maksut ovat usein olleet hitaita, kalliita ja läpinäkymättömiä.

Keskuspankeilla on rajallinen näkyvyys kirjeenvaihtajapankkiverkostojen kautta välitettäviin maksuihin, sillä maksut välittyvät pääosin yksityisten toimijoiden ylläpitämien verkostojen ja kahdenvälisten pankkisuhteiden kautta. Rajat ylittävän maksamisen tehokkuus on viime vuosina parantunut merkittävästi, ja huomattava osa maksuista välittyy nykyisin nopeasti. Kehittämistarpeita on kuitenkin edelleen tunnistettu erityisesti kustannusten, läpinäkyvyyden, palveluiden saatavuuden sekä maksuprosessien ennakoitavuuden osalta.

2. Tutkimuksen kohderyhmänä ulkomaankauppaa käyvät yritykset

Suomen Pankki toteutti keväällä 2026 suomalaisyrityksille kyselytutkimuksen, jossa selvitettiin rajat ylittävän maksamisen nykytilaa ja kehitystarpeita SEPA-maksualueella ja sen ulkopuolella. Tässä osassa pureudutaan kyselytutkimuksen sisältöön, kohderyhmään ja toteutustapaan. Kyselyllä kartoitettiin yritysten tyytyväisyyttä, ja niiden kokemia haasteita rajat ylittävässä maksamisessa. Lisäksi kysyttiin vastaajien näkemyksiä maksamisen innovaatioista ja maksamiseen liittyvistä uhkatekijöistä. Kyselyn kohderyhmänä olivat ulkomaankauppaa harjoittavat suomalaisyritykset valituilta toimialoilta[5]. Kyselytutkimuksen toteutti Taloustutkimus Oy Suomen Pankin toimeksiannosta[6].

Kyselyyn vastanneet yritykset edustavat liikevaihdoltaan ja toimialajakaumaltaan monipuolisesti ulkomaankauppaa harjoittavien suomalaisyritysten kenttää. Kyselyssä korostuu pk-yritysten suuri osuus, sillä 68 prosentilla vastanneista yrityksistä liikevaihto on alle 50 milj. € (Kuvio 1). Kyselytutkimuksen kohteena olevat toimialat jakautuvat teollisuuteen, tukku- ja erikoistarvikekauppaan sekä palvelualoihin. Vastanneista yrityksistä joka toinen on teollisuuden toimialalta. Valtaosa kyselyyn vastanneista yrityksistä harjoittaa niin vientiä kuin tuontia (74 %; Kuvio 2).

Kuvio 1.

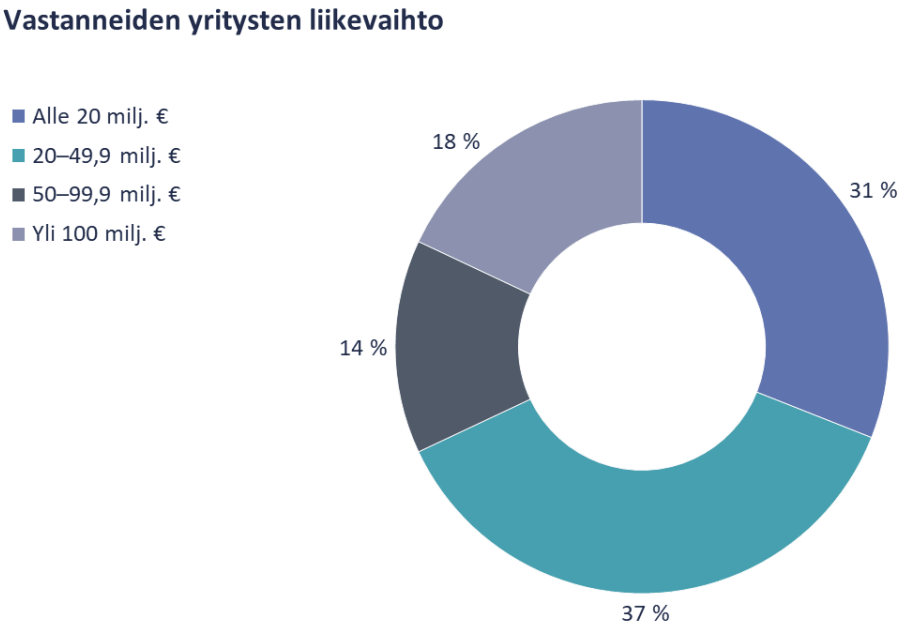

Lähde: Suomen Pankki / Taloustutkimus Oy.
© Suomen Pankki 9.10.2026

Kuvio 2.

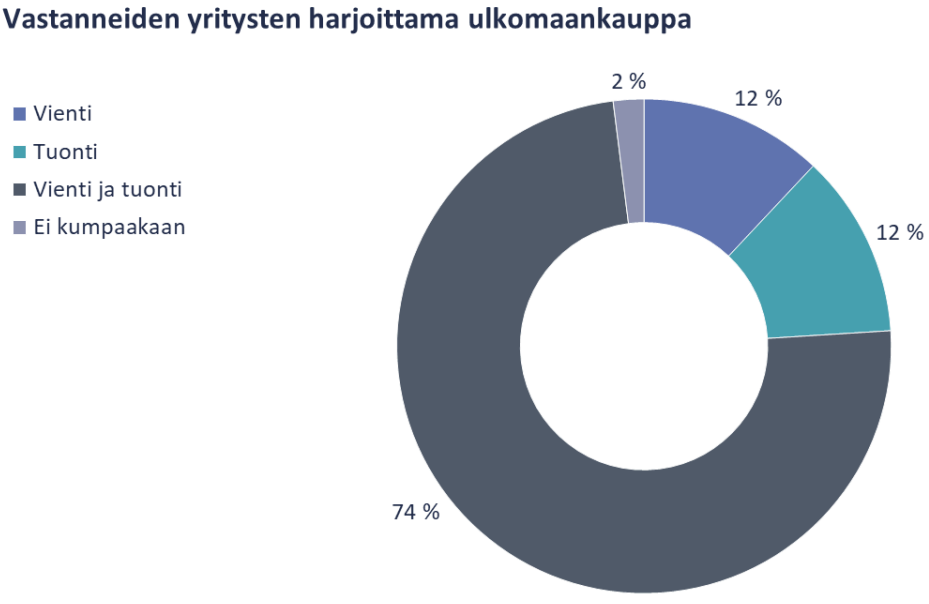

Lähde: Suomen Pankki / Taloustutkimus Oy.
© Suomen Pankki 9.10.2026

3. Suomalaisyritykset ovat tyytyväisiä SEPA-maksuihin, mutta ulkomaanmaksuissa riittää yhä kehitettävää

Kyselyn perusteella vastaajat ovat erittäin tyytyväisiä rajat ylittävään maksamiseen SEPA-maksualueen sisällä (Kuvio 3). Rajat ylittävän maksamisen tyytyväisyys laskee selvästi SEPA-maksualueen ulkopuolelle maksettaessa (Kuvio 4).

Yleisen tyytyväisyyden lisäksi yrityksiltä kysyttiin tarkemmin heidän kokemuksistaan ulkomaanmaksamisen eri osa-alueista. Kyselyn perusteella yritykset ovat tyytyväisimpiä ulkomaanmaksuihin liittyviin valuutanvaihtoihin, virhetilanteiden käsittelyyn ja palveluntarjoajien ratkaisujen yhteen toimivuuteen.

Kuvio 3.

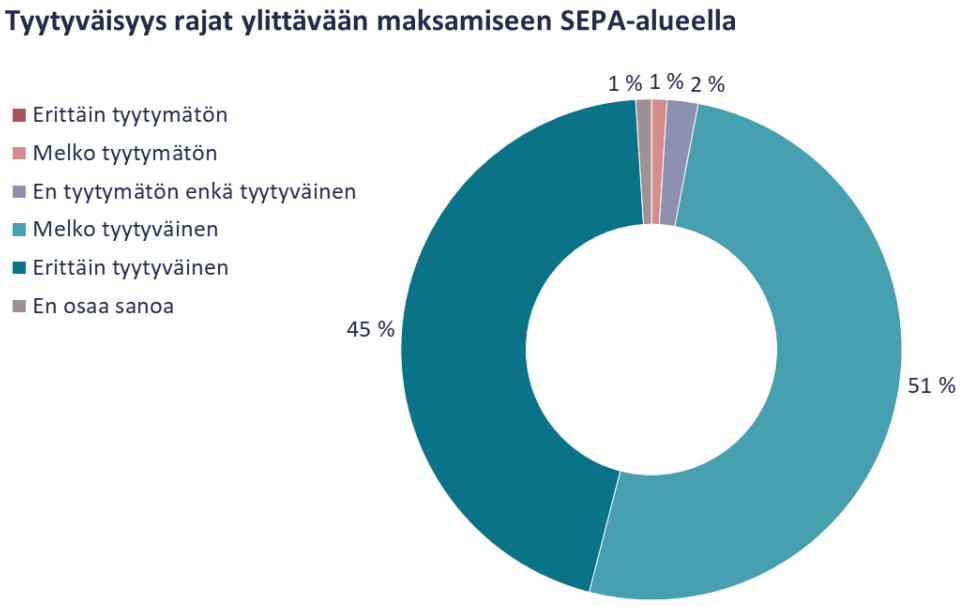

Lähde: Suomen Pankki / Taloustutkimus Oy.
© Suomen Pankki 9.10.2026

Kuvio 4.

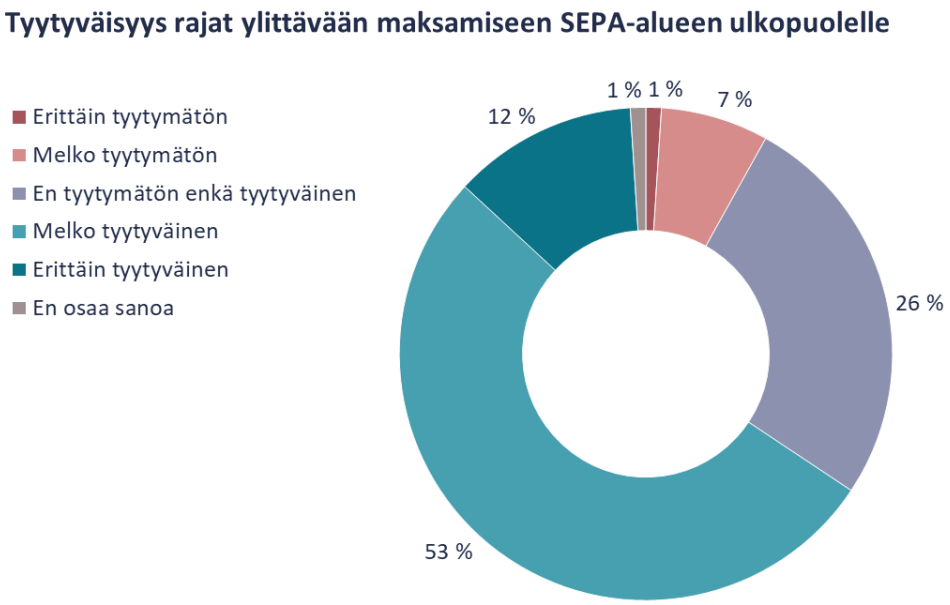

Lähde: Suomen Pankki / Taloustutkimus Oy.
© Suomen Pankki 9.10.2026

Haasteet korostuvat rajat ylittävässä maksamisessa SEPA-maksualueen ulkopuolelle (Kuvio 5). Kolme neljästä yrityksestä ei ole kohdannut lainkaan rajat ylittävään maksamiseen liittyviä haasteita SEPA-maksualueella, kun taas SEPA-maksualueen ulkopuolelle maksettaessa tämä osuus jää kolmannekseen yrityksistä.

Kuvio 5.

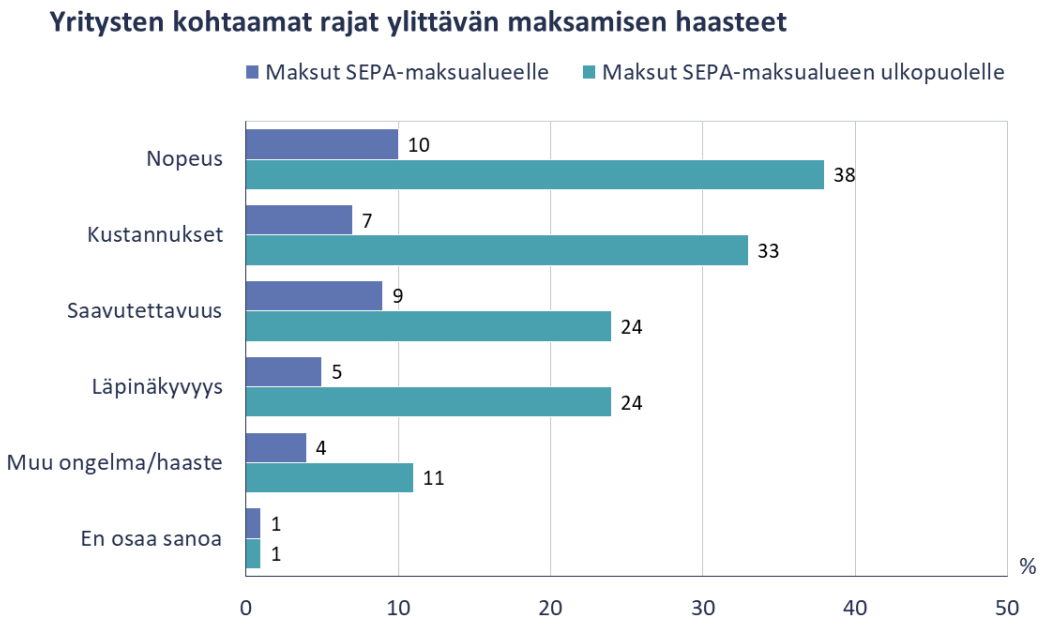

Lähde: Suomen Pankki / Taloustutkimus Oy.

© Suomen Pankki 9.10.2026

SEPA-maksualueen ulkopuolelle maksamisen kehitystarpeet liittyvät erityisesti maksujen nopeuttamiseen, reaaliaikaiseen seurantaan, kustannusten ennakoitavuuteen, maksutietojen standardointiin, välittäjäpankkiketjujen läpinäkyvyyteen sekä maakohtaisten vaatimusten selkeyttämiseen. Vastauksissa korostuvat välittäjäpankkiverkostot, joissa maksut kulkevat usean pankin kautta, mikä lisää viivettä, kustannuksia ja epävarmuutta. Maksutiedoissa ja pankkikäytännöissä kerrotaan myös vallitsevan epäyhtenäisyyttä eri maiden välillä. Tämän ohella esille nousevat asiakkaan tuntemiseen ja tunnistamiseen, rahanpesun estämiseen, sekä pakotetarkastuksiin liittyvät haasteet. Useat vastaajat toivovat kansainväliseen maksamiseen lisää standardointia, reaaliaikaista seurantaa ja SEPA-maksamisen kaltaista selkeyttä.

Kyselyssä kartoitettiin lisäksi yritysten odotuksia maksamista lähivuosien aikana eniten muuttavista innovaatioista. Näistä esille nousevat erityisesti reaaliaikaiset maksut, tekoäly, maksunsaajan varmistaminen, järjestelmäintegraatiot sekä kansainvälisten maksukäytäntöjen yhdenmukaistaminen. Niiden arvellaan tekevän B2B-maksamisesta nopeampaa, automatisoidumpaa, turvallisempaa ja paremmin standardoitua. Esille nousseet innovaatiot voivat johtaa hallinnollisen työn vähenemiseen, kassanhallinnan paranemiseen, toimitusprosessien nopeutumiseen, virheiden ehkäisyyn ja kansainvälisten maksujen parempaan läpinäkyvyyteen.

Kyselyn perusteella vain harva yritys aikoo ottaa käyttöön stablecoin-maksuratkaisuja[7] (Kuvio 6).

Kuvio 6.

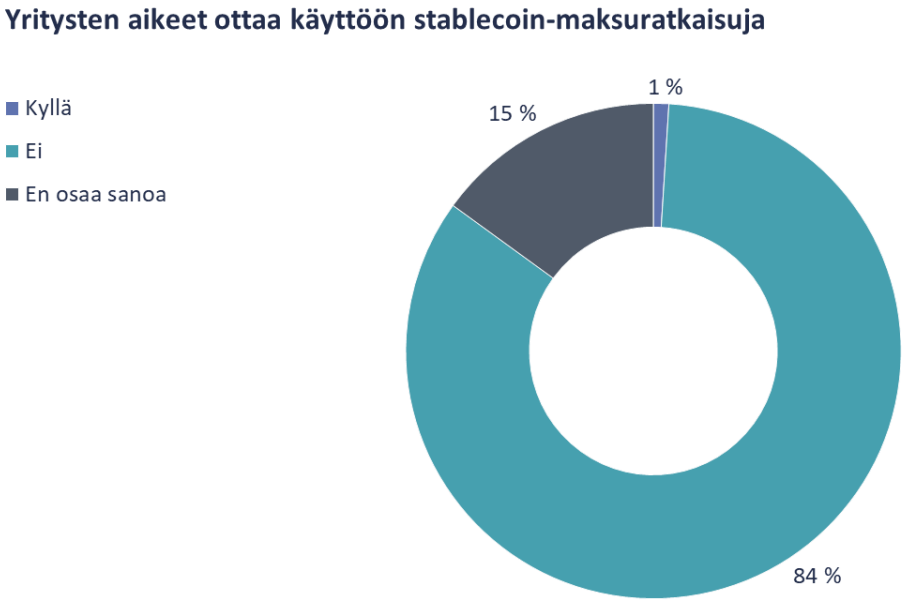

Lähde: Suomen Pankki / Taloustutkimus Oy.
© Suomen Pankki 9.10.2026

Yrityksiltä kysyttiin myös ajankohtaisen liiketoimintaympäristön aiheuttamista maksamisen uhkakuvista. Vastausten perusteella uhkakuvissa painottuvat maksupetokset, kyberuhat ja toimintavarmuus. Kyselyn mukaan yritysten keskeisimmäksi maksamiseen liittyväksi uhkakuvaksi nousevat huijaukset, maksupetokset, valelaskut ja pankkitietojen väärentäminen. Vastaajat ovat myös huolissaan pankkien, yritysten omien taloushallintojärjestelmien ja verkkoyhteyksien häiriöistä, tietomurroista, palvelunestohyökkäyksistä sekä tilanteista, joissa maksuliikenne pysähtyisi kokonaan. Näiden rinnalla uhkakuvissa korostuvat geopoliittinen epävarmuus, pakotteet, kansainvälisen maksuliikenteen rajoitukset, asiakkaiden maksukyky sekä valuutta- ja luottoriskit. Tekoälyn osalta tuotiin esille, että se voi yhtäältä tukea maksamisen turvallisuutta, mutta toisaalta tehdä huijauksista entistä uskottavampia ja vaikeammin tunnistettavia.

4. SEPA-maksualue näyttää suuntaa rajat ylittävän maksamisen kehitykselle

Tässä osassa käydään läpi kirjoittajien tekemiä päätelmiä kyselyn tuloksista. Suomen Pankin tutkimuksen mukaan rajat ylittävässä maksamisessa on nähty asteittaisia edistysaskelia verrattuna vuoden 2022 tilanteeseen. Kyselyn havainnot ovat myös pääosin linjassa G20-maiden rajat ylittävälle maksamiselle asettamien tavoitteiden kanssa. Kyselyssä ei noussut esiin olennaisesti uusia haasteita suhteessa jo tunnistettuihin globaaleihin ongelmiin. Tavoitteeseen

siitä, että ulkomaanmaksut olisivat nopeudeltaan, kustannuksiltaan, läpinäkyvyydeltään ja ennakoitavuudeltaan mahdollisimman lähellä kotimaista maksua, ei ole vielä päästy.

Kyselyn avulla saatiin aiempaa hienojakoisempaa tietoa ulkomaanmaksamisen nykytilasta. Tutkimus antoi arvokasta lisätietoa erityisesti maksamisesta SEPA-maksualueen ulkopuolelle. Näissä maksuissa esiintyneet haasteet korostuvat liikevaihdoltaan suurimmissa vastaajayrityksissä. Suuryrityksillä ulkomaankauppa on usein laajaa. Vaikka niillä on tyypillisesti muita yrityksiä paremmat taloushallinnon resurssit ja valmiudet ulkomaanmaksujen tehokkaaseen hoitamiseen, niiden liiketoiminnan laajuus lisää samalla maksamiseen kohdistuvia vaatimuksia. Siksi suuryritykset voivat sekä tunnistaa että kohdata ulkomaanmaksamiseen liittyviä haasteita muita yrityksiä useammin.

Rajat ylittävän maksamisen keskeiset haasteet liittyvät sen rakenteellisiin ominaisuuksiin. Maksut kulkevat usein kirjeenvaihtajapankkiverkostojen kautta usean välittäjän läpi, mikä lisää käsittelyvaiheita, sekä kasvattaa kustannuksia ja epävarmuutta. Maksuprosesseja vaikeuttavat myös maa- ja aluekohtaiset erot sääntelyssä, valvontakäytännöissä ja standardeissa. Tämän seurauksena maksuvirtoihin voi kohdistua päällekkäisiä tarkastuksia, manuaalista selvitystyötä ja valuuttakohtaisia pullonkauloja, jotka hidastavat maksujen välittymistä erityisesti useiden maiden ja pankkien kautta kulkevissa maksuketjuissa. Haasteet ovat edelleen pitkälti samat, vaikka niiden ratkaisemiseksi on käynnissä useita kansainvälisiä ja markkinaehtoisia kehityshankkeita.

Yksi konkreettinen esimerkki kansainvälisten rahoitusviranomaisten kehitystoimenpiteistä liittyy niin sanottuun ”last mile”-ongelmaan, joka lukeutuu yhdeksi rajat ylittävien maksujen haasteista[89]. Lievittääkseen tätä ongelmaa Financial Action Task Force (FATF) uudistaa parhaillaan rajat ylittävien maksujen läpinäkyvyyttä koskevaa suositusta (Recommendation 16). Päivitetyllä suosituksella pyritään vähentämään lisäselvityksiä, parantamaan maksujen automaattista käsittelyä ja varmistamaan, että maksun saajan pankilla on käytettävissään riittävät tiedot maksun kirjaamiseksi saajan tilille ilman tarpeettomia viiveitä.[10]

Teknologisten innovaatioiden kehitys on osaltaan muovannut rajat ylittävään maksamiseen liittyviä odotuksia. Tältä osin katse on kääntynyt muun muassa pikamaksujärjestelmien välille rakennettaviin linkkeihin ja stablecoineihin. Kehitysaskelia on nähty erityisesti Euroopan ja joidenkin Aasian maiden välille rakennettavien linkkien osalta[11]. Sen sijaan stablecoinien käyttö rajat ylittävään maksamiseen on edelleen vähäistä[12]. Suomen Pankin kyselyn perusteella yritykset povaavat erityisesti tekoälyn, automaation ja järjestelmien välisen yhteen toimivuuden kehityksen tuovan tehokkuushyötyjä ja virtaviivaisuutta maksamiseen.

Yritysten ajankohtaisessa liiketoimintaympäristössä painottuvat kyselyn mukaan maksupetoksiin,

kyberuhkiin ja toimintavarmuuteen liittyvät uhkakuvat. Kysely vahvistaa käsitystä, jonka mukaan yritykset kohtaavat tänä päivänä laajan kirjon erilaisia maksupetoksia. Ilmentymänä geopoliittisten jännitteiden kiristymisestä on nähty kybermaailmaan liittyvien uhkakuvien vahvistumista. Nämä uhkakuvat liittyvät pankkien, muiden maksupalveluntarjoajien ja yritysten omien järjestelmien häiriöihin. Vallitseva toimintaympäristö vaikuttaa myös yhteisten ratkaisujen edistämiseen. Pakotteiden lisääntyminen, kansainvälisen yhteistyön jännitteet ja maksamisen järjestelmiin liittyvien strategisten tavoitteiden eriytyminen voivat hidastaa yhdentymistä ja monenvälisten hankkeiden etenemistä.

Suomen Pankin kyselytutkimuksen perusteella yritykset toivoivat kansainväliseen maksamiseen lisää standardointia, reaaliaikaista seurantaa ja SEPA-maksamisen kaltaista selkeyttä. Nämä tarpeet ovat keskiössä myös G20-maiden alaisen vakausneuvoston suosituksessa jatkaa kehitystyötä maksutietojen, teknisten rajapintojen ja sääntelyyn liittyvien menettelyjen yhdenmukaistamiseksi. Vaikka standardointi ei poista velvoitteita palveluntarjoajilta, se voi lisätä automaatiota ja vähentää manuaalisia käsittelyvaiheita, jotka lisäävät maksujen nopeutta, läpinäkyvyyttä ja kustannusten ennakoitavuutta.

Viitteet

1. Lue lisää G20-maiden alaisen vakausneuvoston aloitteesta: https://www.fsb.org/2025/10/fsb-calls-for-enhanced-policy-implementation-to-achieve-tangible-improvements-in-cross-border-payments/ ↑

2. Financial Stability Board 2025 “G20 Roadmap for Cross-border Payments: Consolidated progress report for 2025,” (9.10.2025) https://www.fsb.org/2025/10/g20-roadmap-for-cross-border-payments-consolidated-progress-report-for-2025/ ↑

3. Iivarinen & Miettinen “G20-aloitteen tavoitteena on tehostaa yritysten ja kuluttajien ulkomaanmaksuja,” Euro & Talous (19.10.2022) https://www.eurojatalous.fi/artikkeli/analyysi/2022/g20-aloitteen-tavoitteena-on-tehostaa-yritysten-ja-kuluttajien-ulkomaanmaksuja/ ↑

4. Yritysten välisten maksujen ohella ulkomaanmaksamisessa on aika ajoin tarkasteltu myös rahalähetyksiä (remittances). Rahalähetykset on rajattu tämän kyselytutkimuksen ulkopuolelle. ↑

5. Otosta ei painotettu, mutta tutkimuksessa käytettiin haastattelukiintiöitä, joilla varmistettiin vastaajien riittävä edustus eri toimialoilta, yrityskokoluokista, ↑

maantieteellisiltä alueilta sekä erilaisista taloushallinnon tehtävistä.

6. Kyselytutkimuksen toteutti Taloustutkimus Oy Suomen Pankin toimeksiannosta. Puhelinhaastatteluina toteutettuun tutkimukseen vastasi yhteensä n=301 yritysten taloushallinnon ylintä päättäjää ja erikoisasiantuntijaa 26.3.-21.5.2026 välisenä aikana. ↑

7. Stablecoinilla tarkoitetaan kryptovaraa, jonka arvo pyritään pitämään vakaana sitomalla se esimerkiksi viralliseen valuuttaan, hyödykkeeseen tai muuhun viiteomaisuuteen. ↑

8. https://www.swift.com/news-events/news/spotlight-speed-2025 ↑

9. ”Last mile”-termi viittaa maksuprosessin viimeiseen vaiheeseen, jossa ulkomaanmaksu on jo saapunut vastaanottajan pankkiin, mutta varoja ei ole vielä hyvitetty lopullisen saajan käyttöön. ↑

10. https://www.fatf-gafi.org/en/publications/Fatfrecommendations/R16-Public-Consultation-June-2026.html ↑

11. Ks. esim. Eurojärjestelmän hankkeet, joiden tavoitteena on yhdistää TIPS Intian Unified Payments Interfacen (UPI), Nexus Global Paymentsin ja Brasilian pikamaksujärjestelmä Pixin kanssa. https://www.ecb.europa.eu/press/intro/news/html/ecb.mipnews260924.en.html ↑

12. Ks. esim. Cerutti, Firat, and Hengge. “Global Cross-Border Payments: A $1 Quadrillion Evolving Market?“ IMF Working Paper Series, WP 25/120. https://www.imf.org/-/media/files/publications/wp/2025/english/wpiea2025120-print-pdf.pdf ↑

Asiasanat

digitalisaatio, maksaminen, maksujärjestelmät, ulkomaanmaksut